

uheldigt, at en kritik fra ombudsmandens side kun kan omfatte den overordnede statslige myndigheds afgørelse, skønt sagen indbyder til en prøvelse særlig af den administrative behandling i de foregående kommunale instanser. Jeg er rede til efter anmodning at give nærmere oplysninger med hensyn til arten af de her omtalte klager.

3) En henvisning til, at der allerede findes klagemuligheder ved henvendelse til amt, ministerium eller andre ordinære klageinstanser, og at der derfor ikke skulle være brug for en ombudsmandskontrol, ville med samme ret kunne anføres med hensyn til ombudsmandsinstitutionen i forhold til statslige organer. Der tages ved en sådan henvisning ikke fornødent hensyn til selve ideen i ombudsmandsinstitutionen, hvorefter dennes værdi ligger i dens uafhængighed af hele den offentlige administration og den deraf følgende tillid i befolkningen til dens absolutte uvildighed.

4) Selvom forholdene i Sverige og Finland ikke uden videre kan sammenstilles med forholdene i Danmark, må det dog veje tungt som en erfaringsmæssig kendsgerning, at disse lande har anset det for påkrævet at indbringe kommunalforvaltningen helt eller delvis under ombudsmandens tilsyn.

5) De kommunale organisationer, der har udtalt sig imod ombudsmandstilsyn for kommunerne, lægger formentlig ikke tilstrækkelig vægt på de begrænsninger og forbehold, der fra min side er fremsat med hensyn til tankens gennemførelse i praksis. Jeg skal i så henseende særlig fremhæve, at der ved en gennemførelse af den principielt rigtige ordning kan gøres undtagelser for visse dele af den kommunale forvaltning. Ved en kommende lovrevision, hvorved ombudsmandstilsynet udstrækkes til kommunerne, bør det udtrykkelig fastslås, at tilsynet med disse må udøves under iagttagelse af de særlige vilkår, hvorunder den kommunale administration virker, og at der ikke kan ske underkendelse af et af den kommunale myndighed udøvet skøn, når der er handlet inden for rammerne af, hvad der kan være sagligt forsvarligt. Jeg henviser herved til de i § 9 i den svenske rigsdagsinstruktion nr. 165 af 24. maj 1957 for

Riksdagens ombudsmän givne retningslinjer for tilsynet med de svenske kommunale myndigheder m. v. — Det vil endvidere være naturligt at begrænse ombudsmandens kompetence således, at han i almindelighed først vil kunne optage en klage over kommunale myndigheder til undersøgelse, når sagen har været indbragt for de sædvanlige kommunale eller statslige rekursmyndigheder.

I min nævnte tidligere skrivelse af 15. november 1956 til Justitsministeriet beskæftigede jeg mig også med ombudsmandens tilsyn med dommerfuldmægtige. I tilslutning til det i denne skrivelse anførte skal jeg oplyse, at Den særlige Klageret den 18. december 1956 har meddelt mig, at den anså sig for kompetent i henhold til retsplejelovens § 49, stk. 1, til at tage en klage over en dommerfuldmægtigs optræden i fogedretten under påkendelse. Jeg henviser til min beretning for 1956, s. 155, hvor sagen er omtalt.

Det skal tilføjes, at jeg efter de nu indvundne erfaringer er mest stemt for helt at undtage dommerfuldmægtige fra ombudsmandens tilsyn, idet den naturlige ordning snarest må være den, at domsmagten i det hele undergives domstolenes og justitsministeriets egen kontrol.

Den forestående revision af loven giver mig endelig anledning til at fremkomme med et forslag vedrørende embedets organisation.

Ombudsmandsloven indeholder ikke nogen bestemmelse om, hvorledes der skal forholdes i tilfælde af, at ombudsmanden på grund af sygdom, bortrejse o. lign. midlertidig er forhindret i at varetage sit embede, ligesom der mangler bestemmelse om, hvorledes der skal forholdes, dersom ombudsmanden må anse sig for inhabil ved behandlingen af en konkret sag. Af hensyn til at embedets forretninger kan videreføres uhindret i sådanne tilfælde, anser jeg det for meget ønskeligt, at der tilvejebringes hjemmel for, at ombudsmandens funktioner under hans midlertidige forfald kan udøves af embedets kontorchef.

Jeg skal derfor henstille, at ministeriet stiller forslag om, at der som nyt stk. 2 til ombudsmandslovens § 13 optages følgende bestemmelse: